TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. vasario 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Bendra žemės ūkio politika – Reglamentas (EB) Nr. 1782/2003 – Bendrosios išmokos schema – 33 straipsnis – Reglamentas (EB) Nr. 795/2004 – Teisės į išmokas – Atitiktis pagalbos skyrimo reikalavimams – 15 straipsnis – Sąvoka „padalijimas“ – Žemės ūkio paskirties žemės ploto sumažėjimas po laikino teisių į išmokas skyrimo – Šio sumažėjimo reikšmė galutiniam pagalbos skyrimui“

Byloje C-625/23

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija) 2023 m. liepos 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. spalio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Società Agricola Circe di OL Società Semplice

prieš

ST, veikiantį savo vardu ir kaip individualios įmonės *Agricola Case Rosse di ST* vadovas,

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, teisėjai A. Kumin (pranešėjas) ir I. Ziemele,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– ST, veikiančio savo vardu ir kaip individualios įmonės *Agricola Case Rosse di ST* vadovas, atstovaujamo *avvocato* Me G. M. Masoni,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* M. Di Benedetto ir E. Feola,

* Proceso kalba: italų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. C. Becker ir F. Moro,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1782/2003, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies keičiančio Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001, (OL L 270, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 40 t., p. 269) ir 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 795/2004, nustatančio išsamias bendrosios išmokos schemos, pateiktos Tarybos reglamente (EB) Nr. 1782/2003, nustatančiame bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiame tam tikras paramos schemas ūkininkams, įgyvendinimo taisykles, (OL L 141, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 44 t., p. 226) 15 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Società Agricola Circe di OL Società Semplice* (toliau – *Società Agricola Circe*) ginčą su ST, veikiančiu savo vardu ir kaip individualios įmonės *Agricola Case Rosse di ST* (toliau – *Agricola Case Rosse*) vadovas, ir *Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura* (AGEA) (Pagalbos žemės ūkio sektoriuje teikimo agentūra, Italija) dėl galutinio teisių į išmokas pagal bendrosios išmokos schemą skyrimo *Società Agricola Circe*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 1782/2003

3 Reglamentas Nr. 1782/2003 panaikintas 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 73/2009, nustatančiu bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiu tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiančiu Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009, p. 16).

4 Reglamento Nr. 1782/2003 16, 21, 24, 25, 28, 29 ir 30 konstatuojamosiose dalyse buvo nustatyta:

„(16) Žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimas yra pagrindinis teisingo schemų, susijusių su paviršiaus plotu, taikymo elementas. <…>

<…>

(21) Bendros žemės ūkio politikos paramos schemose numatytas tiesioginis pajamų rėmimas siekiant užtikrinti tinkamą žemės ūkio bendruomenės pragyvenimo lygį. Šis tikslas yra glaudžiai susijęs su kaimo vietovių išlaikymu. Siekiant išvengti neteisingo Bendrijos fondų paskirstymo, paramos išmokos neturėtų būti mokamos ūkininkams, dirbtinai sukūrusiems sąlygas, reikalingas tokioms išmokoms gauti.

<…>

(24) Dėl Bendrijos žemės ūkio konkurencingumo stiprinimo ir skatinimo laikytis maisto kokybės bei aplinkos standartų visada sumažėja nustatytos žemės ūkio produktų kainos ir padidėja [Europos] Bendrijos žemės ūkio valdų gamybos sąnaudos. Siekiant šių tikslų ir skatinant labiau į rinką orientuotą ir tvarų žemės ūkį, būtina užbaigti perėjimą nuo paramos gamybai prie paramos gamintojui, įdiegiant nuo gamybos apimčių atsietą kiekvieno ūkio pajamų rėmimo sistemą. Nors dėl atsiejimo nuo gamybos apimčių faktinės ūkininkams sumokėtos sumos nesikeis, dėl to gerokai padidės pajamų rėmimo pagalbos veiksmingumas. Dėl to reikėtų, kad bendroji išmoka ūkiui priklausytų nuo kompleksinio paramos susiejimo su aplinkosaugos, maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimais bei geros agrarinė[s] ir aplinkosauginės būklės išlaikymu ūkyje.

(25) Tokia sistema į bendrąją išmoką galėtų sujungti keletą egzistuojančių tiesioginių išmokų, mokamų ūkininkui pagal įvairias schemas, kuri būtų nustatoma remiantis ankstesnėmis teisėmis į išmokas referenciniu laikotarpiu, ir patikslinama siekiant atsižvelgti į visapusišką pagal „Darbotvarkę 2000“ numatytų priemonių įgyvendinimą ir šiuo reglamentu pakeistus pagalbos dydžius.

<…>

(28) Siekiant ūkininkams palikti galimybę laisvai pasirinkti, ką auginti savo žemėje, įskaitant produktus, už kuriuos vis dar mokama nuo gamybos apimčių neatsieta parama, tokiu būdu padidinant rinkos orientavimą, bendroji išmoka neturėtų priklausyti nuo konkretaus produkto gamybos. Vis dėlto, siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, kai kurie produktai neturėtų būti auginami reikalavimus atitinkančioje žemėje.

(29) Siekiant nustatyti sumą, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal naują schemą, reikėtų remtis sumomis, kurios jam buvo sumokėtos referenciniu laikotarpiu. <…> Bendroji išmoka turėtų būti apskaičiuojama ūkiui.

(30) Visa suma, kurią ūkis turi teisę gauti, turėtų būti padalinta į dalis (teises į išmokas) ir susieta su tam tikru nustatytinu reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi, kad būtų palengvintas teisių į išmokas perdavimas. Siekiant išvengti spekuliacinių perdavimų, dėl kurių būtų kaupiamos teisės į išmokas neturint atitinkamo žemės ūkio pagrindo, teikiant pagalbą reikėtų numatyti ryšį tarp teisių į išmokas ir tam tikro reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus bei galimybę apriboti teisių į išmokas perdavimą regione. Reikėtų patvirtinti konkrečias nuostatas dėl pagalbos, kuri nėra tiesiogiai susijusi su plotu, atsižvelgiant į savitą avių ir ožkų auginimo padėtį.“

5 Šio reglamento 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Šis reglamentas nustato:

<…>

– ūkininkų pajamų rėmimą (toliau – bendrosios išmokos schema),

<…>“

6 Minėto reglamento 2 straipsnyje buvo nustatyta:

„Šiame reglamente vartojami tokie apibrėži[mai]:

a) „ūkininkas“ – tai fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, nepriklausomai nuo tos grupės ar jos narių juridinio statuso, suteikiamo pagal nacionalinę teisę, kurių valda yra Bendrijos teritorijoje <…> ir kurie užsiima žemės ūkio veikla;

b) „valda“ – tai visi ūkininko valdomi gamybos vienetai, esantys tos pačios valstybės narės teritorijoje;

c) „žemės ūkio veikla“ – tai žemės ūkio produktų gamyba ir auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, gyvūnų veisimą ir ūkinės paskirties gyvūnų laikymą ar žemės išlaikymą geroje agrarinėje ir aplinkosauginėje būklėje <…>

<…>“

7 Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnyje „Reikalavimų atitikimas“ buvo numatyta:

„1. Ūkininkai gali naudotis bendrosios išmokos schema, jei

<…>

3. Susijungimų, įvykusių referenciniu laikotarpiu ar ne vėliau prieš bendrosios išmokos schemos taikymo metus einančių metų gruodžio 31 d., atveju naują valdą valdantis ūkininkas gali naudotis bendrosios išmokos schema tomis pačiomis sąlygomis kaip pirmines valdas valdę ūkininkai.

Padalijimų, įvykusių referenciniu laikotarpiu ar ne vėliau [kaip] prieš bendrosios išmokos schemos taikymo metus einančių metų gruodžio 31 d., atveju valdas valdantys ūkininkai gali *pro rata* naudotis bendrosios išmokos schema tomis pačiomis sąlygomis kaip pirminę valdą valdęs ūkininkas.“

8 To reglamento 36 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Pagal bendrosios išmokos schemą skiriama pagalba mokama pagal 3 skyriuje apibrėžtas teises į išmokas, siejamas su vienodu reikalavimus atitinkančių hektarų, kaip apibrėžta 44 straipsnio 2 dalyje, skaičiumi.“

9 Minėto reglamento 38 straipsnyje numatyta:

„Referencinis laikotarpis apima 2000, 2001 ir 2002 kalendorinius metus.“

10 Reglamento Nr. 1782/2003 3 skyriuje „Teisės į išmokas“ buvo 43 straipsnis „Teisių į išmokas nustatymas“; jo 1 dalyje buvo nurodyta:

„Nepažeisdamas 48 straipsnio, ūkininkas gauna teisę į išmoką už hektarą, kuri apskaičiuojama padalijant referencinę sumą iš visų hektarų, už kuriuos referenciniu laikotarpiu buvo suteikta teisė gauti VI priede išvardytas tiesiogines išmokas, skaičiaus trejų metų vidurkio.

Visas teisių į išmokas skaičius yra lygus pirmiau paminėtam hektarų skaičiaus vidurkiui.

<…>“

11 Minėto reglamento 44 straipsnio 1 ir 2 dalyse buvo nustatyta:

„1. Teisė į išmoką, susieta su reikalavimus atitinkančiu hektaru, suteikia teisę gauti ja nustatyto dydžio išmoką.

2. Reikalavimus atitinkantis hektaras – valdos žemės ūkio paskirties žemė, išskyrus miškus ar ne žemės ūkio veiklai naudojamus plotus.“

Reglamentas Nr. 795/2004

12 Reglamentas Nr. 795/2004 buvo panaikintas 2009 m. spalio 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1120/2009, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams, III antraštinėje dalyje numatytos bendrosios išmokos schemos taikymo taisyklės (OL L 316, 2009, p. 1).

13 Reglamento Nr. 795/2004 1, 2, 10 ir 11 konstatuojamosiose dalyse buvo teigiama:

„(1) Reikėtų nustatyti išsamias Reglamento [Nr. 1782/2003] III antraštinės dalies, nustatančios bendrosios išmokos ūkininkams schemą, įgyvendinimo taisykles.

(2) Dėl aiškumo būtų tinkama pateikti tam tikrus sąvokų apibrėžimus. Kai tinka, turėtų būti naudojami anksčiau panašiomis aplinkybėmis vartoti sąvokų apibrėžimai ir (arba) kurie buvo vartoti ne vienerius metus.

<…>

(10) Siekiant palengvinti bendrosios išmokos schemos įgyvendinimą, derėtų leisti valstybėms narėms pradėti naudotis schema vieneriais metais anksčiau iki bendrosios išmokos schemos taikymo pradžios tam, kad būtų galima identifikuoti potencialius schemoje dalyvaujančius naudos gavėjus, ypač ūkio pakeitimų dėl paveldėjimo ar teisinio statuso pasikeitimo atveju, ir iš anksto numatyti preliminarias teises į išmokas.

(11) Reglamento [Nr. 1782/2003] 33 straipsnio nuostatos leidžia ūkininkams dalyvauti bendrosios išmokos schemoje tam tikromis aplinkybėmis. Siekiant išvengti, kad tokiomis aplinkybėmis nebūtų galima pasinaudoti išvengiant normaliam ūkio perdavimui su referencinėmis sumomis taikomų taisyklių, reikėtų nustatyti tam tikras tokių aplinkybių taikymo sąlygas ir sąvokų apibrėžimus.“

14 Reglamento Nr. 795/2004 1 straipsnyje buvo nustatyta:

„Šis reglamentas nustato išsamias Reglamento [Nr. 1782/2003] III antraštinės dalies, nustatančios bendrosios išmokos schemą, įgyvendinimo taisykles.“

15 Reglamento Nr. 795/2004 2 straipsnyje buvo skelbiama:

„Reglamento [Nr. 1782/2003] III antraštinėje dalyje ir šiame reglamente vartojami šie sąvokų apibrėžimai:

<…>

j) „produkcijos vienetas“ – tai mažiausiai vienas plotas, suteikęs teisę į tiesiogines išmokas referenciniu laikotarpiu, įskaitant pašarų plotą, kaip jis apibrėžtas Reglamento [Nr. 1782/2003] 43 straipsnio 3 dalyje, arba vienas gyvulys, kuris būtų suteikęs teisę į tiesiogines išmokas referenciniu laikotarpiu, kai kuriais atvejais, kartu su teise į atitinkamą priemoką;

<…>“

16 Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio „Susijungimai ir padalijimai“ 2 dalyje numatyta:

„Reglamento [Nr. 1782/2003] 33 straipsnio 3 dalies antrojoje pastraipoje „padalijimas“ reiškia vieno ūkininko ūkio, kaip apibrėžta Reglamento [Nr. 1782/2003] 2 straipsnio a punkte, padalijimą į mažiausiai du naujus atskirus ūkius, kaip apibrėžta Reglamento [Nr. 1782/2003] 2 straipsnio a punkte, iš kurių bent vieną vadybos, išmokų ir finansinės rizikos prasme kontroliuoja bent vienas anksčiau valdęs pirminį ūkį juridinis ar fizinis asmuo arba vieno ūkininko ūkio, kaip apibrėžta Reglamento [Nr. 1782/2003] 2 straipsnio a punkte, padalijimą į mažiausiai vieną naują atskirą ūkį, kaip apibrėžta Reglamento [Nr. 1782/2003] 2 straipsnio a punkte, kai kitas iš padalijimo likęs ūkis vadybos, išmokų ir finansinės rizikos prasme yra kontroliuojamas pirminį ūkį valdžiusio ūkininko.

Teisių į išmokas skaičius ir vertė nustatoma remiantis referencine suma ir hektarų, susijusių su iš pradžių valdyto ūkio perduotais produkcijos vienetais, skaičiumi.“

Italijos teisė

17 2004 m. liepos 20 d. *Decreto ministeriale n. 1688* (Ministro dekretas Nr. 1688), 2004 m. rugpjūčio 5 d. *Decreto ministeriale n. 1788* (Ministro dekretas Nr. 1788) ir 2004 m. rugsėjo 24 d. *Decreto ministeriale n. 2026* (Ministro dekretas Nr. 2026) Italijos teisėje nustatytos išsamios reglamentų Nr. 1782/2003 ir Nr. 795/2004 taikymo taisyklės.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 *Società Agricola Circe di ST e OL* paraiškos skirti jai teisių į išmokas pagal bendrosios išmokos schemą pateikimo dieną ir laikino 130 teisių į išmokas skyrimo, remiantis jos dirbamos žemės plotu, dieną priklausė broliams OL ir ST.

19 2002 m. rugpjūčio 1 d., po laikino tų teisių skyrimo, abu broliai sudarė sutartį, kurioje numatė keletą susijusių teisinių sandorių, t. y. tos pačios bendrovės ir bendrovės, sutarties trečiosios šalies, akcijų perleidimą ir dirbamos žemės perleidimą. Dėl tų įvairių sandorių *Società Agricola*

Circe, t. y. nauja bendrovė, kurią įsteigė tik OL ir jo žmona, nebevaldė viso ploto, nurodyto paraiškoje dėl teisių į išmokas skyrimo pagal bendrosios išmokos schemą, kuria remiantis tos teisės buvo laikinai skirtos.

20 AGEA galutinai skyrė *Società Agricola Circe* 71 teisę. Iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų matyti, kad likusios laikinai skirtos 59 teisės į išmokas buvo galutinai skirtos bendrovei *Agricola Case Rosse*, kuri nuo 2002 m. rugsėjo mėn. ūkininkavo *Società Agricola Circe di ST e OL* perleistuose žemės plotuose.

21 2006 m. birželio 5 d. *Società Agricola Circe* pareiškė *Tribunale di Roma* (Romos teismas, Italija) ieškinį AGEA, ST ir *Agricola Case Rosse*; ji prašė pripažinti jos teisę gauti pagalbą, atitinkančią 130 teisių į išmokas, ir priteisti iš jų žalos atlyginimą, motyvuodama tuo, kad galutinis 71 teisės į išmokas skyrimas buvo neteisėtas, nes nėra pagrįstas realiu *Società Agricola Circe di ST e OL* padalijimu. *Società Agricola Circe* teigimu, tebuvo perleistos *Società Agricola Circe di ST e OL* akcijos.

22 2011 m. birželio 27 d. sprendimu *Tribunale di Roma* (Romos teismas) atmetė ieškinį. Šis sprendimas buvo patvirtintas 2017 m. balandžio 21 d. *Corte d'appello di Roma* (Romos apeliacinis teismas, Italija) sprendimu.

23 Tas teismas aiškino Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalį ir būtent joje esančią sąvoką „padalijimas“; jis laikėsi nuomonės, kad ši sąvoka tame reglamente vartojama plačiąja „netechnine“ prasme. Minėtas teismas teigia, kad ši sąvoka suprantama kitaip nei apibrėžta bendrovių teisėje: ji apima visus atvejus, kai vienas ūkininkas pakeičia kitą, ir dėl to pasikeičia dirbamos žemės plotas. Tas pats teismas taip pat patikslino, kad pagalba turėtų būti susieta su dirbamu žemės plotu. Todėl dalį teisių į išmokas, laikinai skirtų *Società Agricola Circe di ST e OL*, jis proporcingai skyrė ūkininkui, kuris nuo 2002 m. rugsėjo mėn. dirbo perleistą žemę, t. y. *Agricola Case Rosse*.

24 Dėl 2017 m. balandžio 21 d. sprendimo *Società Agricola Circe* padavė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija); jame teigė, kad tuo sprendimu buvo pažeistas ir neteisingai taikytas Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnis, Reglamento Nr. 1782/2003 2 straipsnio a punktas, 33, 38, 45 ir 46 straipsniai ir teisės aktai, kuriais Italijos valstybė priėmė išsamias šių Sąjungos nuostatų taikymo taisykles, t. y. 2004 m. liepos 20 d. ministro dekretas Nr. 1668, 2004 m. rugpjūčio 5 d. ministro dekretas Nr. 1788 ir 2004 m. rugsėjo 24 d. ministro dekretas Nr. 2026.

25 Grįsdama kasacinį skundą *Società Agricola Circe*, be kita ko, nurodo, kad atitinkamose Sąjungos teisės nuostatose sąvoka „padalijimas“ apibrėžiama tik tuo atveju, kai žemės ūkio valda padalijama į dvi naujas valdas. Taigi, galutinai skiriant teises į išmokas, vien žemės sklypų perdavimas neturi reikšmės.

26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad jo nagrinėjamam ginčui išspręsti reikalingas Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio, Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio ir kitų šio reglamento nuostatų išaiškinimas, pirma, tam, kad būtų apibrėžta žemės ūkio valdos „padalijimo“ sąvokos apimtis. Antra, darant prielaidą, kad ši sąvoka atitinka vartojamą bendrovių teisėje, taip pat ir 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/2121, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos (ES) 2017/1132 nuostatos, kiek tai susiję su vienos valstybės ribas peržengiančiu pertvarkymu, jungimu ir skaidymu, (OL L 321, 2019, p. 1) ir todėl netaikoma tokiai situacijai, kokia nagrinėjama, toks

išaiškinimas taip pat būtų reikalingas siekiant nustatyti, ar ir kokiu mastu dirbamos žemės ploto sumažėjimas, įvykęs po to, kai buvo pateikta paraiška dėl teisių į išmokas ir jos buvo preliminariai skirtos, bet prieš galutinį šių teisių į išmokas skyrimą, yra reikšmingas tam galutiniam skyrimui.

27 Tokiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar Reglamento (EEB) Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EEB) Nr. 795/2004 15 straipsnyje vartojama sąvoka „padalijimas“ turi būti aiškinama remiantis bendrovių teisės institutu ir tai reiškia, kad bendrovėje turi įvykti pokytis, dėl kurio vienos bendrovės pradinis turtas ir dirbamos žemės plotai padalijami į du atskirus turto vienetus, priklausančius atskiriems juridiniams asmenims, ar ji gali būti aiškinama plačiai ir dėl to gali būti taikoma bet kokiam teisiniam sandoriui, kurio galutinis rezultatas – bendrovės „ūkininkės“ pradinio turto ir visų jos dirbamos žemės plotų priskyrimas dviem skirtingiems subjektams, taip pat perleidžiant dalis ir parduodant žemės sklypus?

2) Ar, remiantis teisingu Reglamento Nr. 1782/2003 nuostatų visumos (2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44 straipsniai) išaiškinimu, siekiant galutinai priskirti teises į BŽŪP išmokas pirmą kartą paskyrus bendrąją išmoką, 2002 m., t. y. po to, kai „ūkininkas“ pateikė paraišką ir jam buvo laikinai skirtos teisės į išmokas, įvykęs dirbamo ploto ir reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus sumažinimas yra svarbus, jeigu jis įvyko dar 2002 m. pardavus tam tikrą dalį atitinkamos žemės, ir ar toks sumažinimas gali būti atliktas ir *ex officio* galutinai skyrus teises į BŽŪP išmokas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

28 Pateikdamas pirmąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą kartu su Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalimi reikia aiškinti taip: sąvoka „padalijimas“, kaip ji suprantama pagal šias nuostatas, taikoma tuo atveju, kai dėl referenciniu laikotarpiu kelių ūkininkų sudarytų susijusių teisinių sandorių, įskaitant akcijų ir dirbamos žemės plotų perleidimą, vieno ūkininko pradinis turtas ir visa tokia dirbama žemė perduodama dviem naujiems atskiriems ūkininkams, net jei tokia situacija nėra „skaidymas“, kaip jis apibrėžtas Sąjungos bendrovių teisėje, visų pirma Direktyvoje 2019/2121.

29 Pirma, reikia pažymėti, kad reglamentų Nr. 1782/2003 ir Nr. 795/2004 panaikinimas neturi jokios įtakos pagrindinės bylos dalykui, nes iš Teisingumo Teismui pateiktų įrodymų matyti, kad tie reglamentai šioje byloje taikomi *ratione temporis*.

30 Šiomis aplinkybėmis, antra, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, jei padalijimai įvyksta referenciniu laikotarpiu, kuris pagal šio reglamento 38 straipsnį apima 2000–2002 kalendorinius metus, ar ne vėliau kaip iki metų, einančių prieš bendrosios išmokos schemos taikymo metus, gruodžio 31 d., vykdant tą padalijimą dalyvaujantys ūkininkai, valdantys atitinkamas valdas, turi teisę *pro rata* naudotis bendrosios išmokos schema, t. y. pajamų rėmimu.

31 Iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti ir nėra ginčijama, kad susiję teisiniai sandoriai, dėl kurių, visų pirma, sumažėjo *Società Agricola Circe* žemės ūkio paskirties žemės plotai, palyginti su *Società Agricola Circe di ST e OL* dirbamais žemės plotais, sudaryti 2002 m., taigi, Reglamento Nr. 1782/2003 38 straipsnyje nustatytu referenciniu laikotarpiu.

32 Trečia, reikia pažymėti, kad, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, bendrovių teisėje apibrėžta sąvoka „skaidymas“ reiškia vienos bendrovės pakeitimą, dėl kurio pradinis šios bendrovės turtas ir visi dirbami plotai padalijami į du atskirus turtinius vienetus, priklausančius skirtingiems juridiniams asmenims. Šiuo atžvilgiu ji visų pirma remiasi Direktyva (ES) 2019/2121, kurioje pateikiama šios sąvokos apibrėžtis. Be to, tas teismas konstatavo, kad šiuo atveju *Società Agricola Circe di ST e OL* nebuvo skaidoma, kaip tai suprantama pagal bendrovių teisę. Vadinasi, tik platesnis nei bendrovių teisėje taikomas šios sąvokos aiškinimas leistų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pripažinti, kad *Società Agricola Circe di ST e OL* buvo padalinta, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą kartu su Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalimi.

33 Aiškinant tas nuostatas, reikia priminti, kad Reglamento Nr. 795/2004 1 straipsnyje kartu su jo 1 konstatuojamąja dalimi nustatytos išsamios Reglamento Nr. 1782/2003 III antraštinėje dalyje numatytos bendrosios išmokos schemos įgyvendinimo taisyklės. Šiuo tikslu, kaip matyti iš Reglamento Nr. 795/2004 2 konstatuojamosios dalies, dėl aiškumo reglamente pateikiamos kelios apibrėžtys.

34 Taigi, pagal Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalį, taikant Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, „padalijimas“ reiškia vieno ūkininko ūkio, kaip jis apibrėžtas Reglamento Nr. 1782/2003 2 straipsnio a punkte, padalijimą į mažiausiai du naujus atskirus ūkius, iš kurių bent vieną vadybos, išmokų ir finansinės rizikos srityse kontroliuoja bent vienas pirminį ūkį anksčiau valdęs juridinis ar fizinis asmuo, arba ūkininko ūkio, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1782/2003 2 straipsnio a punktą, padalijimą į mažiausiai vieną naują atskirą ūkį, kai kitas iš padalijimo likęs ūkis vadybos, išmokų ir finansinės rizikos srityse yra kontroliuojamas pirminį ūkį valdžiusio ūkininko.

35 Pažymėtina, kad šių nuostatų formuluotėse nėra nuorodos į Sąjungos bendrovių teisės dokumentus, pavyzdžiui, Direktyvą (ES) 2019/2121, kuriuose pateikta griežtesnė sąvokos „skaidymas“ apibrėžtis.

36 Be to, iš šių nuostatų formuluotės matyti, kad jose nėra jokios nuorodos į valstybių narių teisę dėl sąvokos „padalijimas“ apibrėžties, siekiant taikyti Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą.

37 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant ne tik į nuostatos formuluotę, bet ir jos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą (šiuo klausimu žr. 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Ketelä*, C-592/11, EU:C:2012:673, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *EEW Energy from Waste*, C-580/21, EU:C:2023:304, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

38 Nors Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalyje sąvoka „padalijimas“ apibrėžiama kaip ūkininko padalijimas į bent du naujus atskirus ūkininkus, iš kurių bent vieną valdymo, pelno ir finansinės rizikos srityse toliau kontroliuoja bent vienas iš fizinių ar juridinių asmenų, iš pradžių valdžiusių ūkį, arba į bent vieną naują atskirą ūkininką, kai kitą ūkininką valdymo, pelno ir finansinės rizikos srityse toliau kontroliuoja pirminį ūkį valdęs ūkininkas, šioje nuostatoje nenurodoma, kokia forma turi būti vykdomas pradinę valdą valdžiusio ūkininko padalijimas, kad būtų taikoma ši sąvoka ir kad po tokio padalijimo valdas valdantys ūkininkai atitiktų bendrosios išmokos schemos reikalavimus. Taigi minėtoje nuostatoje, kurioje daugiausia dėmesio skiriama situacijai, susidariusiai dėl tokio sandorio, minėta sąvoka apibrėžiama atsižvelgiant į šio sandorio pasekmes.

39 Vadinasi, Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalies formuluotė leidžia manyti, kad Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodyta „padalijimo“ sąvoka taikoma situacijai, kuri susidaro dėl susijusių teisinių sandorių, būtent, ataskaitiniu laikotarpiu perleidus dirbamą žemės ūkio paskirties žemę, net jei tokia situacija nebūtinai patenka į sąvoką „skaidymas“, apibrėžtą Sąjungos bendrovių teisės dokumentuose, įskaitant, visų pirma, Direktyvą 2019/2121.

40 Tokį aiškinimą patvirtina bendra Reglamento Nr. 1782/2003 sistema ir juo siekiamas tikslas.

41 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, pirmiausia, iš Reglamento Nr. 1782/2003 36 straipsnio 1 dalies, 43 straipsnio 1 dalies ir 44 straipsnio 1 dalies bendro aiškinimo matyti, kad, pirma, ūkininkų pajamų rėmimas, skiriamas pagal bendrosios išmokos schemą, išmokamas už teises į išmokas, antra, kiekvienas ūkininkas gauna vieną teisę į išmoką už reikalavimus atitinkantį hektarą ir, trečia, kiekviena teisė į išmoką, susijusi su reikalavimus atitinkančiu hektaru, suteikia teisę į šia teise nustatytos sumos išmokėjimą.

42 Taigi reikia pripažinti, kad pagal Reglamentą Nr. 1782/2003 pripažįstama, jog egzistuoja ryšys tarp teisių į išmokas, kuriomis remiantis skiriamas pajamų rėmimas, ir žemės ūkio paskirties plotų (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 21 d. Sprendimo *van Dijk*, C-470/08, EU:C:2010:31, 28–30 punktus).

43 Šį ryšį taip pat rodo referenciniu laikotarpiu ūkininko atliktas padalijimas. Iš Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antros pastraipos ir Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalies antros pastraipos matyti, kad dėl padalijimo kiekvieno ūkininko, valdančio dalį pirminės žemės ūkio valdos, teisių į išmokas skaičius būtinai turi būti mažesnis nei teisės į išmokas, mokamos visai žemės ūkio valdai.

44 Pagal pirmąją iš tų nuostatų, referenciniu laikotarpiu ar ne vėliau kaip prieš bendrosios išmokos schemos taikymo metus einančių metų gruodžio 31 d. įvykusių padalijimų atveju valdas valdantys ūkininkai gali *pro rata* naudotis bendrosios išmokos schema tomis pačiomis sąlygomis kaip pirminę valdą valdęs ūkininkas. Taip pat antrojoje minėtoje nuostatoje nurodyta, kad teisių į išmokas skaičius ir vertė nustatomi remiantis referencine suma ir hektarų, susijusių su iš pradžių valdyto ūkio perduotais produkcijos vienetais, skaičiumi.

45 Antra, kalbant apie Reglamentu Nr. 1782/2003 siekiamą tikslą, visų pirma reikėtų priminti, kad, kaip nurodyta to reglamento 24 konstatuojamojoje dalyje, juo siekiama sudaryti sąlygas pereiti nuo paramos gamybai prie paramos gamintojui, laipsniškai mažinant tiesiogines išmokas ir įdiegiant nuo gamybos atsietą pajamų rėmimo sistemą, t. y. bendrąją išmoką, nustatomą

remiantis ankstesnėmis teisėmis į išmokas referenciniu laikotarpiu, kad Sąjungos ūkininkai taptų konkurencingesni (2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou*, C-373/11, EU:C:2013:567, 17 punktas).

46 Iš Reglamento Nr. 1782/2003 29 konstatuojamosios dalies, pagal kurią bendroji išmoka turėtų būti nustatyta ūkio lygmeniu, matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo palikti teisę mokėti paramą, remiantis teisėmis į išmokas už hektarą, ūkininkui, kuris faktiškai valdo žemės ūkio valdą, t. y. gamybos vienetų grupę.

47 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog žemės ūkio paskirties žemė sudaro ūkininko valdą, kai ūkininkas turi teisę ją valdyti žemės ūkio veiklos tikslais, t. y. jei jis yra pakankamai nepriklausomas, kad tuose žemės plotuose galėtų vykdyti žemės ūkio veiklą (žr. 2016 m. birželio 9 d. Sprendimo *Planes Bresco*, C-333/15 ir C-334/15, EU:C:2016:426, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

48 Galiausiai, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1782/2003 30 konstatuojamosios dalies, juo taip pat buvo siekiama išvengti teisių į išmokas perleidimo spekuliaciniais tikslais, dėl kurio susikaupia tokios teisės į išmokas, kurios neatitinka realios žemės ūkio situacijos.

49 Taigi aiškinti Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje pateiktą sąvoką „padalijimas“ taip, kad ji neleistų naujam ūkininkui, kuriam referenciniu laikotarpiu žemės ūkio paskirties žemė buvo perleista vykdant susijusius teisinius sandorius, būti laikomam turinčiu teisę naudotis bendrosios išmokos schema, keltų pavojų visiems šio sprendimo 45, 46 ir 48 punktuose nurodytiems Reglamento Nr. 1782/2003 tikslams, nes toks aiškinimas reikštų, kad, viena vertus, galimybė pasinaudoti šia schema būtų suteikta vien tik ūkininkui, kuris nebevaldo šių plotų, ir, kita vertus, pagalba būtų mokama už teises į išmokas, kurios nebėra susijusios su tais plotais.

50 Iš visų pirmiau išdėstytų argumentų matyti, kad Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą kartu su Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalimi reikia aiškinti taip: sąvoka „padalijimas“, kaip ji suprantama pagal šias nuostatas, taikoma tuo atveju, kai dėl referenciniu laikotarpiu kelių ūkininkų sudarytų susijusių teisinių sandorių, įskaitant akcijų ir dirbamos žemės plotų perleidimą, vieno ūkininko pradinis turtas ir visa tokia dirbama žemė perduodama dviem naujiems atskiriems ūkininkams, net jei tokia situacija nėra „skaidymas“, kaip jis apibrėžtas Sąjungos bendrovių teisėje, visų pirma Direktyvoje 2019/2121.

Dėl antrojo klausimo

51 Iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad antrasis klausimas kyla, jei atsakymas į pirmąjį klausimą reiškia, kad Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje, aiškinamoje kartu su Reglamento Nr. 795/2004 15 straipsnio 2 dalimi, vartojama sąvoka „padalijimas“ yra susijusi su bendrovių teisėje vartojama sąvoka „skaidymas“.

52 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą nereikia atsakyti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1782/2003, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies keičiančio Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001, 33 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą kartu su 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 795/2004, nustatančio išsamias bendrosios išmokos schemos, pateiktos Tarybos reglamente (EB) Nr. 1782/2003, nustatančiame bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiame tam tikras paramos schemas ūkininkams, įgyvendinimo taisykles, 15 straipsnio 2 dalimi

reikia aiškinti taip:

sąvoka „padalijimas“, kaip ji suprantama pagal šias nuostatas, taikoma tuo atveju, kai dėl referenciniu laikotarpiu kelių ūkininkų sudarytų susijusių teisinių sandorių, įskaitant akcijų ir dirbamos žemės plotų perleidimą, vieno ūkininko pradinis turtas ir visa tokia dirbama žemė perduodama dviem naujiems atskiriems ūkininkams, net jei tokia situacija nėra „skaidymas“, kaip jis apibrėžtas Sąjungos bendrovių teisėje, visų pirma 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/2121, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos (ES) 2017/1132 nuostatos, kiek tai susiję su vienos valstybės ribas peržengiančiu pertvarkymu, jungimu ir skaidymu.

Parašai.